

Vilken osäkerhet kan vi acceptera?

Om föroreningsmönster och fördelning
av resurser vid markundersökningar

Karin Luthbom

Luleå tekniska universitet

Forskningsfrågor

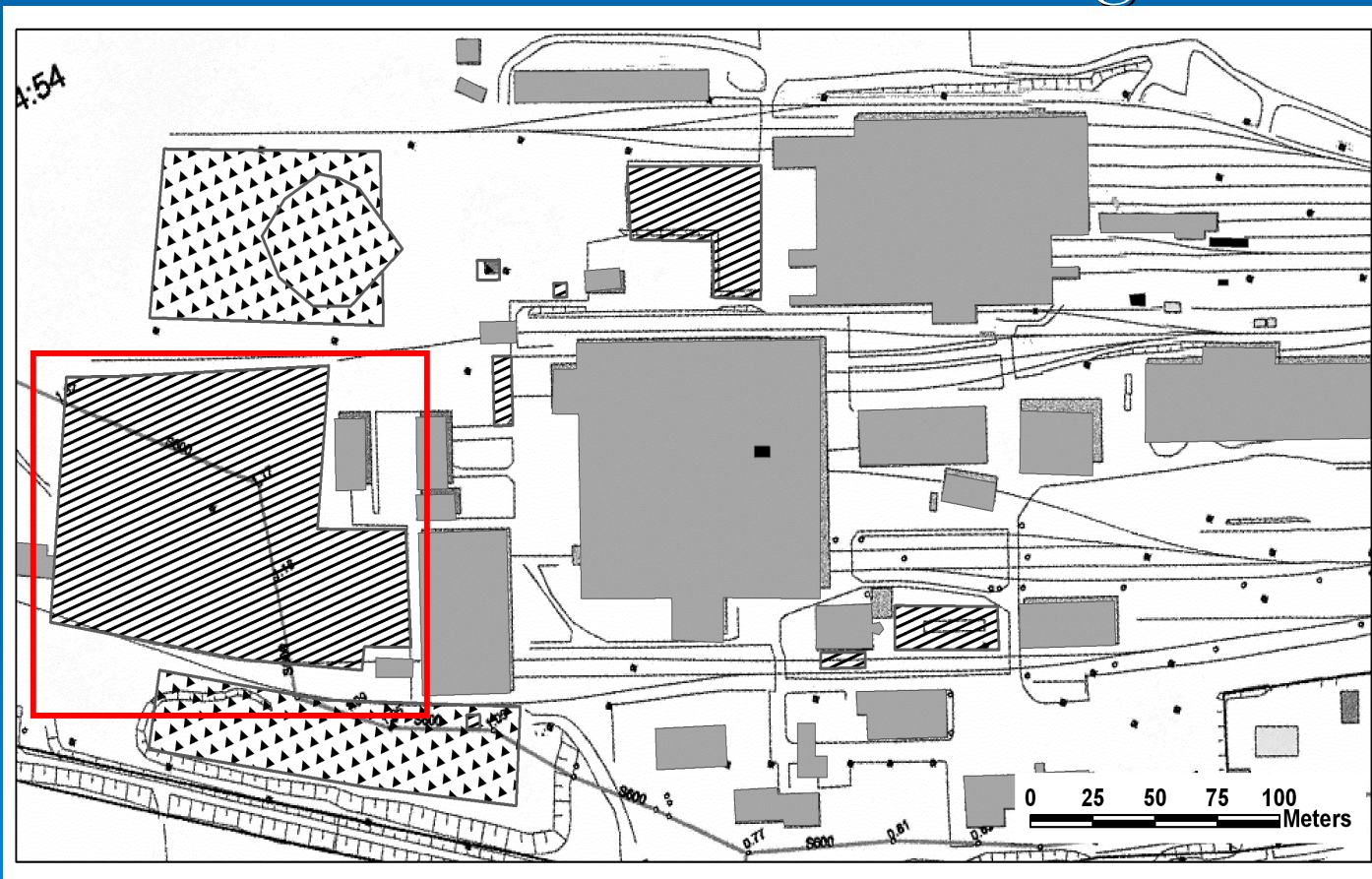
- Uppskattningar av föroreningsmängder vid markundersökningar slår ofta fel, varför?
- Vad skall man göra för att minska osäkerheterna?

Fallstudie Notviken

Verkstadsområde för lok och vagnar

LEGEND

- Tank
- Building
- ▨ Landfill
- ▤ Scrap yard industrial area
- Rail

Provtagningsstrategi

Photo: Christian Maurice

Photo: Patrik von Heijne

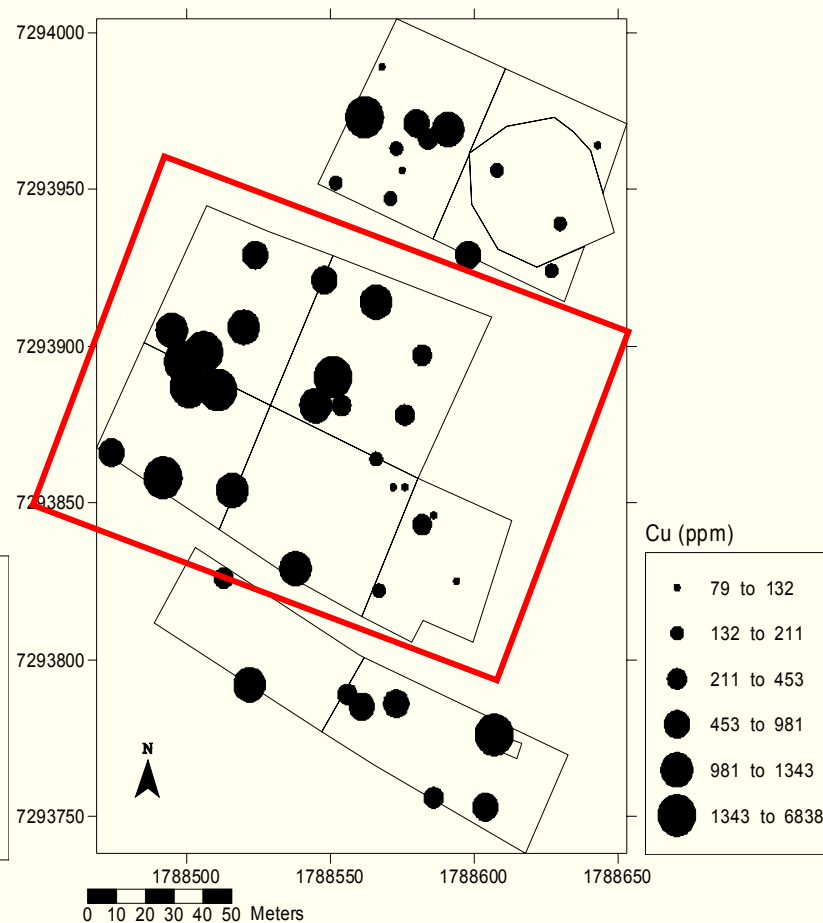
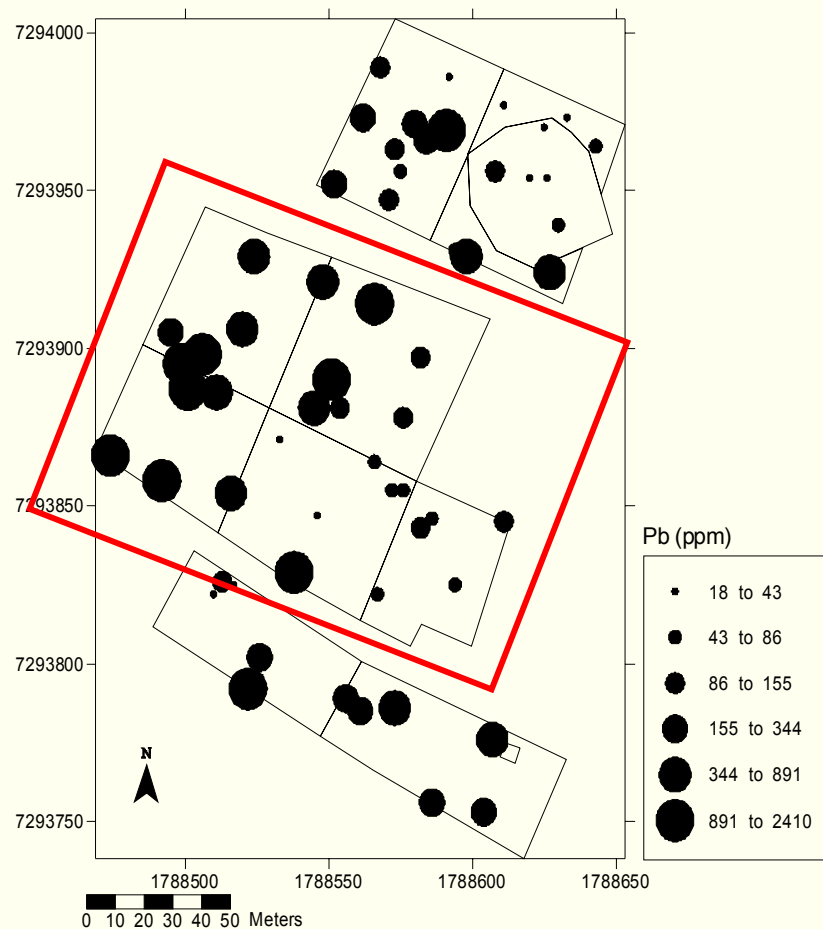

Resultat (1)

Ytprover

Bly

Koppar

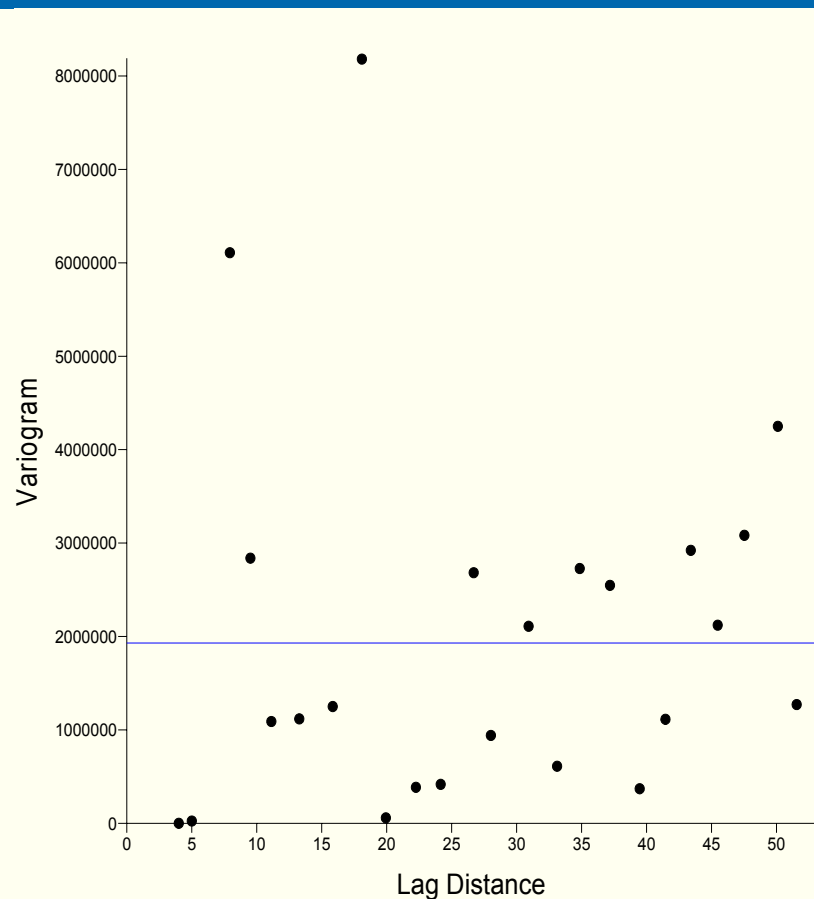
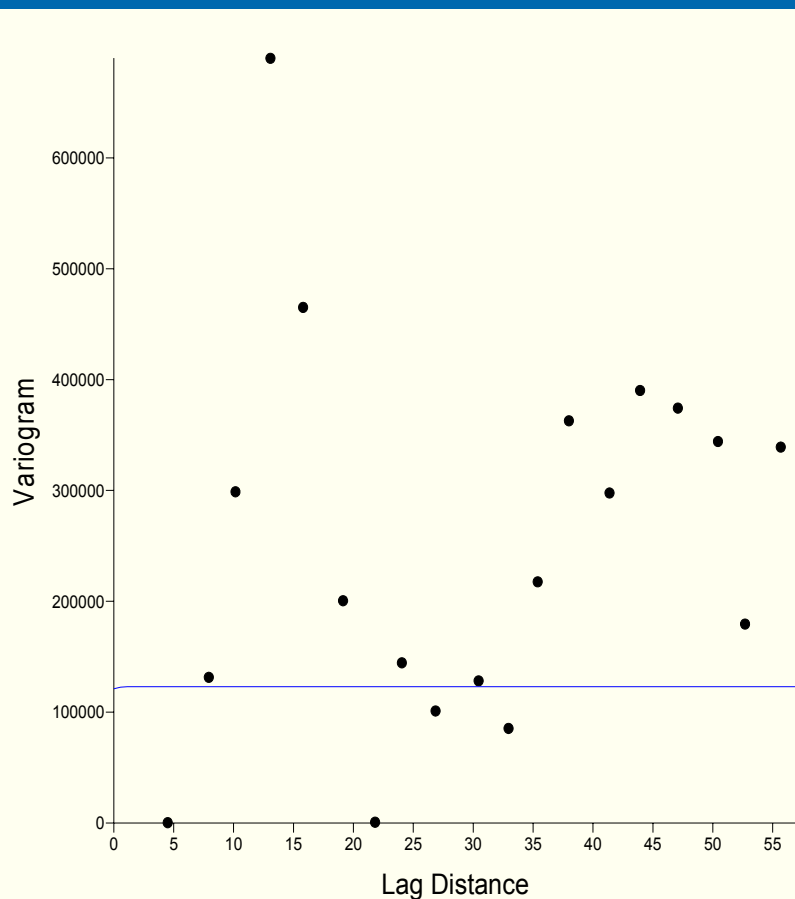

Resultat (2)

Variogram ytprover skrotområde

Bly

Koppa

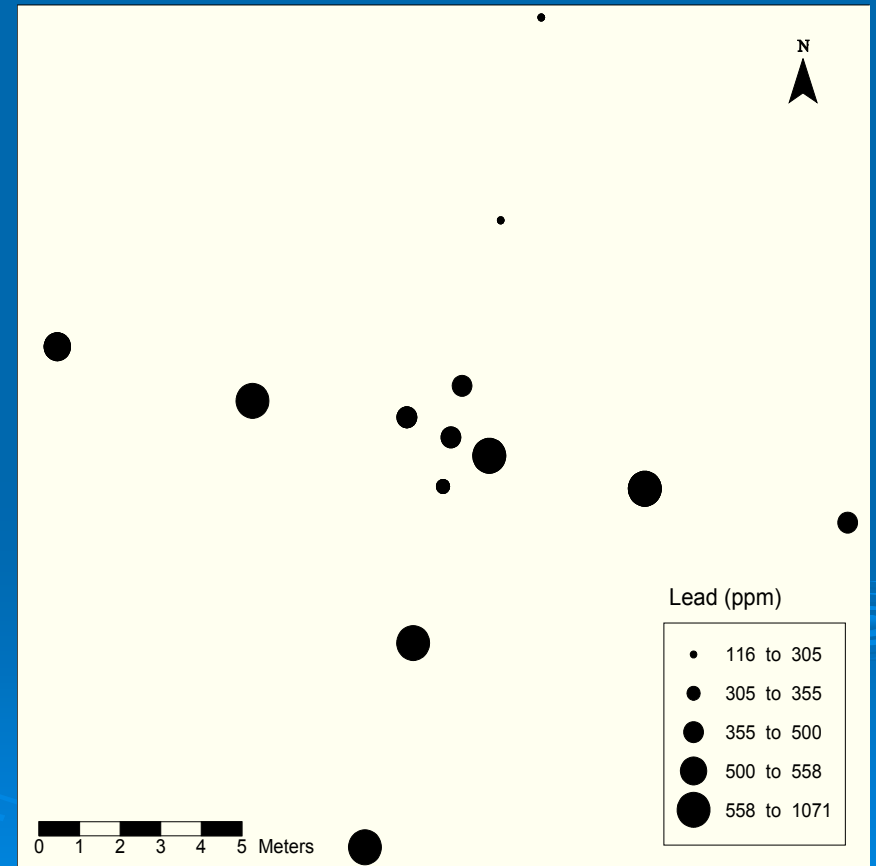
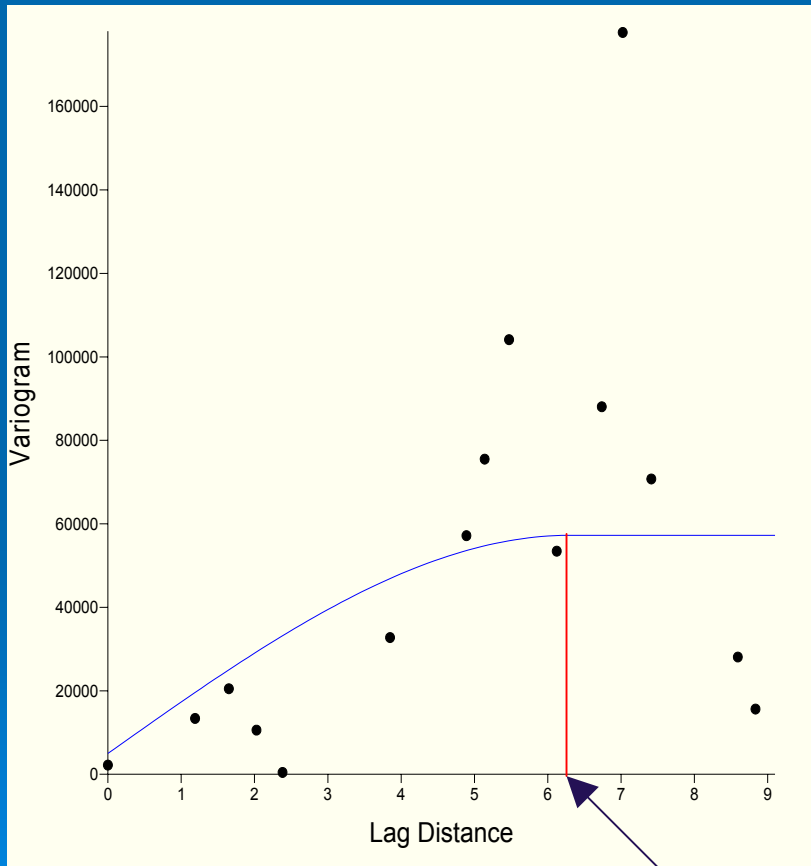

Resultat (3)

Variogram ytprover, tätare provtagning

Bly

6.3

Förslag på provtagningsstrategi

TYPE OF SOURCE	NO. OF SAMPLES	SAMPLING APPROACH	EXAMPLE
Point source	3 per area	Judgemental sampling	Tanks and cisterns
Line source	1 sample every 10-15 meter	Systematic sampling	Tracks and roads
Unidentified source	20-30 if the area is smaller than 1 ha	Stratified random sampling	Scrap yards, landfills
	10-20 per ha if the area is larger than 1 ha		
Areas with no known pollutants	5 per hectare	Stratified random sampling	Forested areas and fields without activities

Slutsatser (1)

- För att få en säkrare provtagning måste man öka antalet prover och provpunkter
  - Även ett område som kan verka ”homogent” är ofta väldigt variabelt
  - Få prover kan inte reda ut markens och föroreningarnas komplexitet

Slutsatser (2)

- För att minska osäkerheterna krävs det att provtagningsstrategin anpassas utifrån
  - Syftet och målet med undersökningen
  - Accepterad osäkerhet
  - Platsens specifika egenskaper

L

Tack!

Photo: Patrik von Heijne

